

Οκτώ με δύο, οκτώ επί δύο, οκτώ επί τρία

Του Απόστολου Σαραντίδη

Διευθυντή στο 17^ο Δ.Σ. Καβάλας

Μοιάζει με αριθμητικό υπολογισμό, ίσως και με λογοπαίγνιο αλλά στην ουσία του φαίνεται πως είναι κάτι περισσότερο από σοβαρό αφού στη διερεύνηση και κάποιες φορές στην εφαρμογή του οι γνώμες διαφοροποιούνται τόσο ώστε να φθάνουν αλληλοσυγκρουόμενες προς την εκπαιδευτική κοινότητα, τις περισσότερες εξαιρετικά παραποιημένες που απορείς πώς κάτι το φαινομενικά απλό να δείχνει σύνθετο και συχνά δύσκολα εφαρμόσιμο.

Ο λόγος για το ωράριο εργασίας των εκπαιδευτικών στην πρωτοβάθμια και την κείμενη εκπαιδευτική νομοθεσία που το καλύπτει χωρίς δυστυχώς έως τώρα, όχι βέβαια με ευθύνη των εκπαιδευτικών να δίνεται ρεαλιστική λύση σε ζητήματα που προκύπτουν και καλούνται για το συμφέρον της σχολικής μονάδας και των μαθητών της να αντιμετωπίσουν οι εκάστοτε διευθυντές.

Στο σημείο αυτό πιστεύουμε ότι είναι απαραίτητο να γίνει μια σημαντική επισήμανση. Η γνώμη του υπογράφοντος το παρόν άρθρο εδώ και δεκαετίες είναι σταθερά προσηλωμένη στη διαπίστωση ότι ο κλάδος των εκπαιδευτικών γενικά και ιδιαίτερα αυτών της πρωτοβάθμιας είναι ίσως ο πιο σκληρά εργαζόμενος στον δημόσιο τομέα. Όχι στο τι εκπαιδευτικό έργο παράγεται. Αυτό είναι άλλο εξίσου δύσκολο θέμα. Μιλούμε για τον χρόνο που αφιερώνεται τουλάχιστον στο διδακτικό έργο. Ράθυμοι υπήρχαν και υπάρχουν παντού και πάντοτε. Δεν είναι όμως το θέμα αυτό. Και ο γράφων έχει πιάσει εαυτόν εν ραθυμία. Αυτό είναι ανθρώπινο και κανένας δεν είναι από σίδηρο. Με μια καταλυτική ιδιαιτερότητα όμως. Ο εκπαιδευτικός από τη φύση της εργασίας του είναι αναγκασμένος όταν κλείσει η πόρτα της αίθουσας να εργαστεί. Αν δεν το κάνει θα του φύγουν οι μαθητές... από τα παράθυρα! Δεν γίνεται διαφορετικά. Κάτι πάντα κάνει. Τις περισσότερες φορές υπερβαίνοντας και τον εαυτό του. Με άλλα λόγια οι πάντες σε αυτόν τον κλάδο εργάζονται. Και εργάζονται στην πλειοψηφία τους φιλότιμα. Πόσο χρόνο όμως;

Το διδακτικό ωράριο στην πρωτοβάθμια είναι σήμερα ανάλογα με τα έτη υπηρεσίας από 21-24 διδακτικές ώρες την εβδομάδα και το εργασιακό από τις 8πμ-2μμ και μέχρι τις 4.15μμ στο Ολοήμερο, λίγο παραπάνω δε, για τον δάσκαλο εφημερίας. Ανάθεση εξωδιδακτικής εργασίας και μόνο κατά τη διάρκεια του εργασιακού είναι δυνατό να ανατίθεται από τον Διευθυντή είτε με προφορική εντολή είτε γραπτά για συγκεκριμένο έργο που συνδέεται με το γενικότερο εκπαιδευτικό σε συγκεκριμένο αριθμό εκπαιδευτικών όποτε κρίνεται σκόπιμο για την ομαλή λειτουργία της σχολικής μονάδας. Αυτά λίγο πολύ είναι γνωστά. Αυτό που δεν είναι γνωστό είναι ότι η μία διδακτική ώρα κουβαλά από πίσω της πολλαπλάσιο χρόνο εμπειριών και προετοιμασίας. Όπως και για μια θεατρική παράσταση ποτέ δεν θα ισχυριστεί κανείς πως για τους ηθοποιούς είναι μόνο το δίωρο που βλέπουμε.

Όσο για τις Μεγάλες διακοπές, ας κάνει τον κόπο κάποιος να μετρήσει. Και θα διαπιστώσει ότι οι εκπαιδευτικοί εργάζονται λιγότερο, 38 εργάσιμες τον χρόνο! Τα περί μηνών είναι ένας πολύ ωραίος μύθος που βολεύει πολλούς. Απλά, μετρώνται σκόπιμα και δόλια αργίες στις οποίες αργεί όλος ο κόσμος! Το κέρδος βρίσκεται στο ότι είναι συνεχόμενες. Αν δεν ήταν κι αυτό, θα είχαμε μεγάλη δυσκολία στην "αποφόρτιση" από την τάξη. Αυτά είναι αλήθειες.

Υπάρχει και κάτι άλλο; Ναι, υπάρχει. Τέσσερις εκδοχές. Η πρώτη: τελειώνει το διδακτικό έργο και φεύγουμε αμέσως, ας πούμε για καφέ στη Ομόνοια από τις 10.45 χαμογελώντας στον κόσμο. Η δεύτερη: καθόμαστε οκτώ με δύο είτε έχει ανατεθεί έργο είτε όχι γιατί είμαστε δημόσιοι υπάλληλοι μήπως και χρειαστεί να κάνουμε κάτι και ζητούμε παράσημο από την πολιτεία. Η τρίτη: εργαζόμαστε λιγότερες ώρες το πρωί και τις τσοντάρουμε ομόφωνα το απόγευμα ή και το βράδυ εργασιακές ή διδακτικές μάλλον με κλήρωση σε διάφορες εκδηλώσεις διότι το σχολείο να είναι ανοικτό προς την κοινωνία κλπ κλπ. Η τέταρτη: ο διευθυντής αναθέτει όποτε του γουστάρει ό,τι γουστάρει και σε όποιον γουστάρει εξωδιδακτική εργασία και τον κρατά ή τους κρατά μέχρι τις 2μμ και μετά γίνεται στο σχολείο το «έλα να δεις». Υπερβολές; Όσο και να φανεί παράξενο μόνο η τρίτη εκδοχή είναι πιο κοντά στον ρόλο του δασκάλου κι ας εκφράστηκε λίγο αστεία. Γιατί υπάρχει και μια πέμπτη. Η πρώτη ενισχύει τον ατομοκεντρισμό. Η δεύτερη κάνει τον εκπαιδευτικό στυγνό δημόσιο υπάλληλο εντελώς πέρα από τον ρόλο του. Η τέταρτη καταδεικνύει αυταρχισμό και η τρίτη με λίγο συμφεροντολογικό κίνητρο προωθεί με φιλελεύθερο τρόπο τις σχέσεις προς την κοινωνία και όλες μαζί δημιουργούν προβλήματα είτε καλύπτονται από τη νομοθεσία είτε όχι.

Ειδικά για την τρίτη, αντιγράφουμε από το Π.Δ.201/1998 άρθρο13 παρ.4^α: «Μεταφορά ωραρίου εργασίας σε άλλη βάρδια για την πραγματοποίηση εκδηλώσεων μπορεί να γίνει με απόφαση του συλλόγου διδασκόντων για την οποία ενημερώνονται ο αρμόδιος προϊστάμενος και ο σχολικός σύμβουλος.». Έλα όμως που σχεδόν δεν υπάρχουν πλέον βάρδιες και δεν μπορεί να γίνει μεταφορά! Αυτό που θα γινόταν είναι κατάργηση άρα παράνομο και οι παράνομες αποφάσεις είναι άκυρες. Ούτε η ομαδική εθμική καταστρατήγηση καταργεί τον νόμο εκτός αν αποφανθεί διαφορετικά ή δικαστική εξουσία. Για να φθάσουμε όμως προς τα εκεί θα πρέπει κατ' έγκληση ή αυτεπάγγελτη δίωξη μετά από π.χ. ενδεχόμενο τραυματισμό μαθητού σε ώρα που θα έπρεπε να βρίσκονταν στο σχολείο και δεν ήταν μετά από παράνομη απόφαση, να συμβεί. Ο εφιάλτης του εκπαιδευτικού όταν είναι και διευθυντής. Τα πράγματα λοιπόν δεν είναι και τόσο απλά όσο αρχικά φαίνονται .

Η πέμπτη εκδοχή;: Ο δάσκαλος να είναι αυτό που είναι 24 ώρες το εικοσιτετράωρο δηλαδή δάσκαλος οκτώ επί τρία και να αμείβεται οκτώ επί τριάντα τρία! Είμαι δάσκαλος και αποφασίζω ελεύθερα για το συμφέρον των μαθητών μου τηρώντας ένα μίνιμουμ εργασιακού ωραρίου και ένα αυστηρό διδακτικό. Από κει και πέρα προσφέρω συνεχώς πάντοτε και παντού χωρίς άνωθεν εντολές. Όπως και ένας γιατρός δεν αρνείται υπηρεσία εκτός ωραρίου. Αυτά όμως για να γίνουν θα πρέπει ο άνθρωπος αυτός να έχει Παιδεία και υψηλό αίσθημα καθήκοντος που οι περισσότεροι τα έχουν, νομική κάλυψη από την πολιτεία για να μην κινδυνεύει να πάει στη φυλακή αν συμβεί κάτι την ώρα που τροποποιεί το ωράριο που δεν την έχει και να είναι απαλλαγμένος από βιοποριστικά προβλήματα που εξοργιστικά δεν είναι κι απ' ό,τι φαίνεται δεν αλλάζει τίποτα.

Έκτη εκδοχή; Ναι! Με την υπάρχουσα κατάσταση: Ο Διευθυντής να τηρεί σχολαστικά το διδακτικό ωράριο και να μην αναθέτει επίσημα τίποτα πέραν του εργασιακού. Δεν έχει τέτοιο δικαίωμα άλλωστε. Σε περίπτωση που για την ομαλή λειτουργία και το συμφέρον της σχολικής μονάδας ανατίθεται εξωδιδακτική εργασία για περισσότερες από μία ημέρες και μόνο για έργο που συνδέεται με το γενικότερο εκπαιδευτικό, να έχει την προφορική συναίνεση όσων θέλουν να συμμετάσχουν χωρίς να τίθεται θέμα εργασιακού ωραρίου καθώς και χρονοδιάγραμμα αποπεράτωσης και με αυτούς να εκτελείται η εργασία. Αν παρ' όλα αυτά, κρίνεται ότι υπάρχει ανάγκη άμεσης προσφοράς έργου ή παράπονα από συναδέλφους ότι κάποιοι εργάζονται εξωδιδακτικά λιγότερο ή καθόλου εις βάρος άλλων ή κάποιοι αρνούνται να προσφέρουν στο απαραίτητο έργο, γραπτή εντολή της ανάθεσης ως έχει δικαίωμα για το συγκεκριμένο έργο προς όλους τη εξαιρέσει των περιπτώσεων που προβλέπει ο νόμος, με αντίστοιχη τήρηση του εργασιακού ωραρίου για όσο διάστημα απαιτείται για να ολοκληρωθεί το έργο αλλά πάλι χωρίς χρονοδιάγραμμα αποπεράτωσης.

Έβδομη εκδοχή; Σίγουρα θα υπάρχει. Ας βοηθήσει κάποιος άλλος καταθέτοντάς την γιατί φυσικά δεν είναι δυνατόν ποτέ να προτείνονται λύσεις μόνο από συγκεκριμένα στελέχη. Η κοινωνία των δασκάλων σε αυτόν τον κόλαφο που βιώνουμε τελευταία είναι και πρέπει να είναι ένα σώμα. Αυτά τα παιδιά που έρχονται σήμερα στα σχολεία σε δεκαπέντε με είκοσι χρόνια ίσως και να μας κυβερνούν. Και είναι ίσως η μόνη ελπίδα. Η μεγαλύτερη κοινωνική επένδυση σήμερα αν δεν γίνεται στο σχολείο, έστω αυτό που είναι πού αλλού θα μπορούσε να γίνει; Τα υπόλοιπα είναι εκ του πονηρού. Καλό καλοκαίρι!